

Uchwała Nr 509 /2012
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 6 grudnia 2012 r.

w sprawie oceny programowej studiów pierwszego stopnia
na kierunku *finanse i rachunkowość*
na Wydziale Ekonomicznym Wyższej Szkoły Społeczno-Ekonomicznej w Warszawie
dokonanej na wniosek Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

§ 1

Na podstawie art. 49 ust. 4 w związku z art. 48a ust. 3 oraz art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., poz. 572 i 742) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, po zapoznaniu się z raportem Zespołu Oceniającego oraz stanowiskiem Uczelni, a także kierując się sprawozdaniem Zespołu działającego w ramach obszaru nauk społecznych w zakresie nauk ekonomicznych, w sprawie jakości kształcenia na studiach pierwszego stopnia na kierunku *finanse i rachunkowość* na **Wydziale Ekonomicznym Wyższej Szkoły Społeczno-Ekonomicznej w Warszawie**, wydaje ocenę:

negatywną

§ 2

Ocena jakości kształcenia na kierunku *finanse i rachunkowość* na Wydziale Ekonomicznym Wyższej Szkoły Społeczno-Ekonomicznej w Warszawie była dokonana po raz pierwszy. W dniu 27 września 2012 r. Polska Komisja Akredytacyjna otrzymała wniosek Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego o dokonanie na wymienionym wyżej kierunku studiów oceny jakości kształcenia w trybie art. 49 ust. 4 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., poz. 572 i 742). Pismem z dnia 1 października br. PKA powiadomiła Uczelnię o terminie oceny.

Przed wizytacją, pismem z dnia 11 października br. (do Komisji wpłynęło 12 października 2012 r.) Uczelnia poinformowała, iż kształcenie na kierunku studiów *finanse i rachunkowość* w bieżącym semestrze roku akademickiego 2012/2013 nie jest prowadzone, jednak nie potwierdziła tego stosowną dokumentacją.

W toku wizytacji przedłożono porozumienie zawarte w dniu 1 października 2012 r. między Wyższą Szkołą Społeczno-Ekonomiczną w Warszawie a Wyższą Szkołą Handlu i Finansów Międzynarodowych im. Fryderyka Skarbka w Warszawie, w którym strony uzgodniły, iż „z początkiem roku akademickiego 2012/2013 studentom I, II i III roku studiów, kierunku *Finanse i Rachunkowość*, Wydziału Ekonomicznego Wyższej Szkoły Społeczno - Ekonomicznej w Warszawie przysługiwać będzie prawo kontynuowania nauki na kierunku *Finanse i Rachunkowość*, na Wydziale Ekonomii i Turystyki w Wyższej Szkole Handlu i Finansów Międzynarodowych im. Fryderyka Skarbka w Warszawie”.

Przedstawiona podczas wizytacji dokumentacja nie pozwoliła na stwierdzenie, czy studenci skorzystali ze wskazanego w porozumieniu prawa i jakiej ich części to ewentualnie dotyczyło. Natomiast wynikało z niej, że nie zrezygnowano z naboru na oceniany kierunek - Uchwała nr 1 Senatu z dnia 30.05.2011 r. przewiduje rekrutację na ten kierunek także na rok akademicki 2013/2014.

Biorąc powyższe pod uwagę Zespół wizytujący dokonał oceny dotychczas realizowanego kształcenia oraz spełnienia w kolejnym semestrze warunków niezbędnych do prowadzenia kształcenia określonych w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i przepisach wykonawczych

wydanych na podstawie upoważnień w niej zawartych, w tym w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445 z późn. zm.).

W czasie wizytacji stwierdzono, iż:

1. Kształcenie realizowane w latach 2009-2012 nie w pełni było zgodne z obowiązującymi przepisami prawa. Uczelnia nie przedstawiła programu kształcenia uwzględniającego standardy kształcenia określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki (Dz. U. Nr 164, poz. 1166, z późn. zm.), dla kierunku *finanse i rachunkowość*. Uczelnia nie przedstawiła sylabusów dotyczących zakończonego w 2012 r. toku studiów, tym samym uniemożliwiła stwierdzenie zgodności ich treści ze standardami kształcenia.
2. Uczelnia nie przedstawiła koncepcji kształcenia na kierunku *finanse i rachunkowość*:
 - uwzględniającej opis zakładanych efektów kształcenia – kierunkowych i przedmiotowych (wymóg § 9 ust.1 pkt 4 lit.a rozporządzenia z dnia 5 października 2011 r.);
 - wskazującej związek kierunku studiów ze strategią rozwoju, w tym misją Uczelni (wymóg § 9 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia z dnia 5 października 2011 r.);
 - określającej strukturę nakładu pracy studenta w systemie punktów ECTS (wymóg § 5 ust.1 pkt 2,3,6-10 rozporządzenia z dnia 5 października 2011 r.);
 - określającej sposoby weryfikacji zakładanych efektów kształcenia osiągniętych przez studenta.

Z porozumienia, o którym mowa powyżej wynikało, że Uczelnia dokonała rekrutacji na rok akademicki 2012/2013, a zatem powinna określić program kształcenia dla cyklu rozpoczynającego się w tymże roku. Podczas wizytacji Uczelnia nie udokumentowała jednak, że spełniła w tym zakresie warunki przewidziane prawem, w tym dotyczące programu studiów, określone w § 5 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. Uczelnia nie przedłożyła ponadto dokumentacji pozwalającej na stwierdzenie, że zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne tworzą spójną całość. Zatem Uczelnia nie udokumentowała, że spełnia wymagania określone w wymienionych wyżej przepisach prawa.

W odpowiedzi na raport Uczelnia nie ustosunkowała się do powyższych uwag.

3. W czasie wizytacji nie stwierdzono, iż Uczelnia zapewniła minimum kadrowe i właściwą obsadę zajęć dydaktycznych w roku akademickim 2011/2012, jak również, że jest przygotowana w tym zakresie do kontynuowania kształcenia w kolejnych jego cyklach. Zgodnie z § 5 ust. 5 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 144, poz. 1048 z późn. zm.) obowiązującego do dnia 30 września 2012 r., minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia stanowiło zatrudnienie co najmniej trzech nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora

habilitowanego, w tym co najmniej dwóch posiadających dorobek naukowy lub artystyczny w zakresie danego kierunku studiów i co najmniej jednego posiadającego dorobek w dziedzinie nauki lub sztuki, związanej z danym kierunkiem studiów oraz zatrudnienie co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora, w tym co najmniej pięciu posiadających dorobek naukowy lub artystyczny w zakresie danego kierunku studiów i co najmniej jednego posiadającego dorobek w dziedzinie nauki lub sztuki związanej z danym kierunkiem studiów.

Natomiast zgodnie z § 12 ust. 1 i §14 ust. 1. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.) minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na określonym kierunku studiów stanowi co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich i co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora, posiadających dorobek w obszarze wiedzy, odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych lub artystycznych, do których odnoszą się efekty kształcenia dla tego kierunku.

Rektor nie powiadomił Polskiej Komisji Akredytacyjnej o zaprzestaniu spełniania warunków do prowadzenia studiów, do czego - od 1 października 2011 r. – jest zobligowany przez art. 11 b ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

W odpowiedzi na raport Uczelnia nie ustosunkowała się do powyższych zarzutów.

4. W czasie wizytacji stwierdzono, iż Uczelnia nie dysponuje infrastrukturą zapewniającą prawidłową realizację celów kształcenia, nie posiada żadnych pracowni, nie zapewnia także dostępu do biblioteki wyposażonej w literaturę zalecaną w ramach kształcenia na kierunku *finanse i rachunkowość* oraz do zasobów Wirtualnej Biblioteki Nauki, a zatem nie spełnia wymagań określonych w § 9 ust. 1 pkt. 7 i 8 rozporządzenia z dnia 5 października 2011 r.

W odpowiedzi na raport Prezydent Uczelni napisał: „*Odnosząc się do zarzutów, że „w budynku panują warunki utrudniające studiowaniu” stwierdzić można jedynie, że Polska Komisja Akredytacyjna nie ma, jak się wydaje uprawnień do oceny stanu sanitarnego budynku*”.

Powyższa odpowiedź, nie zawierająca żadnych informacji na temat infrastruktury dydaktycznej Uczelni, nie pozwala na zmianę uprzednio sformułowanej oceny.

5. Z ustaleń poczynionych w czasie wizytacji oraz dokumentacji dołączonej do odpowiedzi na raport Zespołu Oceniającego wynika, iż Uczelnia posiada opracowany wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, który został przyjęty Zarządzeniem Nr 55 Rektora Wyższej Szkoły Społeczno – Ekonomicznej w Warszawie z dnia 19 grudnia 2008 r., a następnie zmodyfikowany Zarządzeniem Nr 68 Rektora Wyższej Szkoły Społeczno – Ekonomicznej w Warszawie z dnia 6 stycznia 2010 r. oraz Zarządzeniem Nr 85 Rektora Wyższej Szkoły Społeczno – Ekonomicznej w Warszawie z dnia 3 października 2011 r. *w sprawie wprowadzenia zmian do wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w Wyższej Szkole Społeczno – Ekonomicznej w Warszawie*. Nie przedstawiono jednak dokumentacji dotyczącej jego funkcjonowania, bowiem do odpowiedzi na raport załączono jedynie wzory arkusza obserwacji (hospitacji) zajęć dydaktycznych, recenzji pracy dyplomowej, oceny poziomu pracy dyplomowej oraz kwestionariusze oceny zajęć, nie zawierające ocen. Nie udokumentowano zatem wdrożenia przyjętego systemu, a tym

samym spełnienia wymagań § 9 ust. 1 pkt 9 oraz § 11 ust. 1 rozporządzenia z dnia 5 października 2011 r., zgodnie z którymi jednostka uczelni może prowadzić studia pierwszego stopnia, jeśli wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, uwzględniający działania na rzecz doskonalenia programu kształcenia na prowadzonym kierunku studiów, odnoszący się do wszystkich etapów i aspektów procesu dydaktycznego, w szczególności uwzględniających wszystkie formy weryfikowania efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów i oceny, o których mowa w art. 132 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, dokonywane przez studentów, a także wnioski z monitorowania kariery zawodowej absolwentów. Takich działań nie wykazano.

6. Zasady rekrutacji nie spełniają warunków określonych art. 169 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., poz. 572 i 742):
 - a. Uchwała nr 2 z 9.06.2009 r. dotycząca roku akademickiego 2009/2010, podjęta została z ponad rocznym opóźnieniem w stosunku do terminu określonego w art. 169 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Przewiduje ona ponadto prowadzenie studiów w trybie eksternistycznym, nie przewidzianym w przepisach ww. ustawy.
 - b. Uchwała nr 2 z 25.05.2010 r. dotycząca rekrutacji na rok akademicki 2010/2011 także została podjęta z rocznym opóźnieniem w stosunku do terminu określonego w ustawie. Zawiera ona niezgodne z obowiązującymi przepisami określenie „w systemie studiów niestacjonarnych realizowanych w trybie zaocznym”.
 - c. Uchwała nr 1 z dnia 30.05.2011 r. na rok akademicki 2011/2012 i 2012/2013 została podjęta w odniesieniu do roku akademickiego 2011/2012 z rocznym opóźnieniem. Zawiera ona niezgodne z obowiązującymi przepisami określenie „w systemie studiów niestacjonarnych realizowanych w trybie zaocznym”.

§ 3

Znaczną część odpowiedzi na raport, dotyczącej wszystkich kierunków studiów prowadzonych w Wyższej Szkole Społeczno-Ekonomicznej w Warszawie, stanowią uwagi ogólne. Odnosząc się do tych uwag należy stwierdzić, co następuje:

- 1) W piśmie informującym o terminie wizytacji wskazana była podstawa prawna podejmowanych przez Komisję działań, którą stanowił art. 49 ust. 4 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., poz. 572 i 742). Zatem Komisja nie przeprowadzała kontroli, a dokonywała na wniosek ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego oceny programowej tj. oceny jakości kształcenia (art. 48a ust. 3 ustawy).
- 2) Nie zostało ograniczone prawo Uczelni do aktywnego udziału w postępowaniu, bowiem miała ona możliwość przedstawienia Zespołowi Oceniającemu dokumentów i informacji dotyczących prowadzonego kształcenia. Uczelnia proszona była o przygotowanie i udostępnienie Zespołowi takiej dokumentacji, którą nie tylko powinna dysponować każda uczelnia prowadząca proces dydaktyczny na określonym kierunku studiów, ale która w realizacji takiego procesu jest niezbędna, jeżeli prowadzone kształcenie jest zgodne z przepisami przywołanej wyżej ustawy oraz wydanych na podstawie upoważnień w niej zawartych przepisów wykonawczych. Wymienione w piśmie dokumenty w pełni umożliwiają dokonanie oceny jakości kształcenia, bowiem na ich podstawie można ocenić kwalifikacje osób prowadzących kształcenie, realizowane plany i programy studiów, uzyskiwane efekty kształcenia i sposób ich weryfikacji, funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia i warunków w jakich proces

dydaktyczny jest realizowany. Ponadto przedstawiony Uczelni w załączeniu do pisma informującego o wizytacji jej harmonogram wskazywał szczegółowo jakie obszary będą badane przez Komisję, zatem Uczelnia miała możliwość przygotowania nie tylko dokumentów wskazanych w piśmie, o którym mowa, ale także innych, jeśli jej zdaniem pełniej prezentowałyby prowadzone (lub planowane) kształcenie.

W toku wizytacji przedstawiciele władz Uczelni i osoby odpowiedzialne lub uczestniczące w procesie kształcenia na danym kierunku studiów mogły skomentować dokumentację, udzielać wyjaśnień dotyczących dokumentacji, o którą Komisja prosiła i dokonywać samooceny. Uczelnia z tej możliwości nie skorzystała w pełni, przedstawiając dokumentację częściową, lub nie udostępniając jej w ogóle. Również w okresie jaki upłynął od wizytacji do posiedzenia Prezydium, na którym rozpatrzone zostały jej wyniki, Uczelnia nie złożyła żadnych dokumentów – ani dotyczących programu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w rozumieniu art. 2 ust.1 pkt 14b ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, ani potwierdzających podjęcie przez właściwy organ uchwał rozstrzygających kwestię dalszego korzystania z posiadanych uprawnień do kształcenia na podlegającym obecnej ocenie kierunku studiów. Natomiast do odpowiedzi na raport dołączono jedynie dokumenty dotyczące wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, o których mowa w § 2 ust. 5 niniejszej Uchwały oraz „Wykaz wniosków złożonych w ramach konkursu na dofinansowanie podstawowych jednostek organizacyjnych uczelni w zakresie wdrażania systemów poprawy jakości kształcenia oraz Krajowych Ram Kwalifikacji”, nie związany z dokonywaną oceną, w którym zresztą WSSE w Warszawie nie figuruje. Należy również podkreślić, iż odpowiedzi na raport udzielił Prezydent Uczelni, w kompetencjach którego nie pozostają sprawy dotyczące jakości kształcenia (§9 Statutu Uczelni).

- 3) Zgodnie z §§ 18 i 20 Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej postępowanie oceniałe trwa od 23 do 28 tygodni. Natomiast postanowieniem art. 49 ust. 7 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym Komisja została zobligowana do przedstawienia wyników oceny ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego w terminie nie dłuższym niż trzy miesiące, jeżeli ocena ta dokonywana jest na jego wniosek. Zatem ocena ta musiała zostać dokonana tak, aby termin ustalony w ustawie został dotrzymany. Nie może być więc mowy o „dowolności” działań Komisji, bowiem tak krótki termin na dokonanie oceny musiał skutkować skróceniem procedury i terminów na wykonanie poszczególnych czynności. Dlatego też Uczelnia nie była proszona o przygotowanie raportu samooceny (na co uczelnie mają od 6 do 11 tygodni), ale o udostępnienie posiadanej przez nią dokumentacji, która zawierając dane podawane przez uczelnie w raportach samooceny, byłaby badana przez Zespół Oceniający. Funkcję informacyjną jaką pełni raport samooceny spełniać miała dokumentacja wymieniona w piśmie informującym o przeprowadzeniu oceny. Ponadto w przypadku każdej z uczelni Minister wskazał datę, w której chciałby, aby przeprowadzona została wizytacja, co nie było wprawdzie wiążące dla Komisji, ale ewidentnie wskazywało, że Minister wnosi o przeprowadzenie wizytacji w trybie natychmiastowym.
- 4) Komisja całe postępowanie oceniałe starała się przeprowadzić w sposób jak najmniej niedogodny dla ocenianej Uczelni, mając na uwadze fakt, iż wniosek Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dotyczył wszystkich prowadzonych w Uczelni kierunków studiów, a ustawa zobowiązuje Komisję do przeprowadzenia takich ocen w terminie nie przekraczającym trzech miesięcy, niezależnie od liczby kierunków w danej uczelni, których wniosek dotyczy.
- 5) Decyzje w sprawie wizytacji podejmowane były przez właściwe organy Komisji. Natomiast pisma powiadamiające o ich podjęciu, podpisywał z upoważnienia dyrektor

Biura PKA, bowiem dotyczyły spraw wymagających niezwłocznego działania w czasie, w którym właściwy organ nie był obecny w siedzibie Komisji. Należy przy tym podkreślić, iż przesłanką ustanowienia takiego upoważnienia był fakt, że osoby pełniące funkcje organów Komisji są czynnymi nauczycielami akademickimi, nie urzędują stale w jej siedzibie i nie mogą, nawet w przypadku spraw nagłych, w dowolnym czasie przybywać do tej siedziby.

- 6) Polska Komisja Akredytacyjna działa zgodnie z zasadami przyjętymi w Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego i przez instytucje akredytacyjne krajów sygnatariuszy Deklaracji Bolońskiej, zrzeszone w European Association for Quality Assurance in Higher Education, której jest pełnoprawnym członkiem. Spełnia także wymagania wynikające z Dobrych Praktyk European Consortium for Accreditation. Dzięki powyższemu przeszła pomyślnie ocenę dokonaną przez międzynarodowe grono niezależnych ekspertów i została wpisana do European Quality Assurance Register. Jedną z podstawowych zasad i dobrych praktyk stosowanych przez Komisję jest zapewnienie publicznego dostępu do wszystkich wewnętrznych przepisów prawnych Komisji, łącznie z procedurami i kryteriami oceny poprzez zamieszczenie ich na jej stronie internetowej.

§ 4

1. Uczelnia niezadowolona z uchwały może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, należy kierować do Polskiej Komisji Akredytacyjnej w terminie trzydziestu dni od dnia doręczenia uchwały

§ 5

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

- 1) Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
- 2) Rektor Wyższej Szkoły Społeczno-Ekonomicznej w Warszawie.

§ 6

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
POLSKIEJ KOMISJI AKREDYTACYJNEJ

Marek Rock